

stuk **349** (2009-2010) – Nr. 6
ingediend op 18 mei 2010 (2009-2010)

Voorstel van decreet

van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceyssens en Bart Martens
en de dames Liesbeth Homans, Valerie Taeldeman, Michèle Hostekint
en Tinne Rombouts

houdende aanpassing van de Vlaamse Codex
Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009
en van het decreet van 10 maart 2006
houdende decretale aanpassingen inzake
ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed
als gevolg van het bestuurlijk beleid

Amendementen

Stukken in het dossier:

- 349** (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van decreet
- Nr. 2: Advies Raad van State
- Nr. 3 t.e.m. 5: Amendementen

AMENDEMENT Nr. 22**voorgesteld door de heer Filip Dewinter**

Artikel 1/1 (nieuw)

In hoofdstuk II een artikel 1/1 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art.1/1. In artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 worden na de zin die eindigt met de woorden “sociale gevolgen” de zinnen “In het bijzonder wordt in het stedenbouwkundig beoordelingsbeleid voor vergunningsplichtige constructies van religieuze aard rekening gehouden met de gevolgen voor het cultuurhistorische patrimonium en de culturele eigenheid van de betrokken woonomgeving. Hierbij moeten de lokale, provinciale en Vlaamse overheid de mogelijkheid hebben steeds te kunnen waken over het behoud van het cultureel en bouwkundig erfgoed in de Vlaamse steden en gemeenten. Bij het gebruik van de maatstaf van de ruimtelijke draagkracht kunnen dus ook criteria of overwegingen van cultuurbehoudende aard meespelen. De cultuurhistorische eigenheid van een bepaald gebied kan dus onderdeel zijn van de beoordeling van de ruimtelijke draagkracht van een gebied.” ingevoegd.”.

VERANTWOORDING

De inplanting van religieuze gebouwen (bedoeld zijn christelijke, joodse en islamitische gebedsruimtes) is in Vlaanderen niet specifiek geregeld in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening die sinds 1 september 2009 het kader van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen vormt en aldus onder meer de gecoördineerde versie omvat van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

Deze vergunningsplichtige constructies bevinden zich in Vlaanderen nagenoeg allemaal in woongebied of in specifieke bestemmingszones voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen (blauwe kleur op de gewestplannen) die zich in het woongebied situeren.

De omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp van gewestplannen en gewestplannen, gewijzigd door de omzendbrief van 25 januari 2002 en door de omzendbrief van 25 oktober 2002, vermeldt trouwens dat de meeste gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen in het woongebied thuishoren wegens de grote relatiefrequentie tot het publiek. De redenering is dat die inrichtingen hun specifieke taak daardoor naar behoren kunnen vervullen.

De ministeriële omzendbrief en de wetgever hebben de religieuze gebouwen overigens niet opgenomen in een lijst met inrichtingen die als gemeenschapsvoorziening kunnen worden beschouwd, maar waarvan de lokalisatie in een woongebied of een zone voor openbaar nut (gelegen in de woonzone) niet wenselijk is, zoals containerparken, waterwinningen, weerstations, begraafplaatsen of waterzuiveringsinstallaties.

Het algemene principe is wel dat indien die gemeenschapsvoorzieningen (bijvoorbeeld religieuze gebouwen) in het woongebied worden ingeplant, onder meer het karakter van het betrokken woongebied, de ruimtelijke implicaties op de directe omgeving en de gebruikelijke stedenbouwkundige criteria in overweging moeten worden genomen.

Artikel 1.1.4 (titel I – Inleidende bepalingen) van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 luidt: “De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit.”.

Alhoewel de decreetgever het in dit bewuste artikel dus ook uitdrukkelijk over de ‘culturele gevolgen’ van het beheer van de ruimte heeft, bestaat er voor de ruimtelijke planning nog steeds een te enge interpretatie van het begrip ‘erfgoed’. Erfgoed wordt in de (structuur)planning onder andere te vaak verengd tot landschap. Dat zorgt er tevens voor dat het beleid ten aanzien van het cultuurhistorisch patrimonium, en meer concreet de inplanting van het religieus-cultureel patrimonium, nauwelijks in de ruimtelijke planning wordt verankerd.

De indiener van dit amendement vindt dat het behoud van het culturele erfgoed en het bouwkundige erfgoed in het algemeen als beeldbepalend element voor de culturele identiteit in ieder geval meer zou moeten doorwerken in het stedenbouwkundig vergunningenbeleid. Het behoud van het cultuurhistorische erfgoed gebeurt vandaag via een aantal klassieke instrumenten zoals een bescherming als monument, landschap, archeologische zone of stads- of dorpsgezicht. Die instrumenten zijn echter onvoldoende en beogen slechts een specifieke zone of enkel gebouw binnen een woongebied. Het aangehaalde erfgoed staat, wanneer het zich in een woonomgeving bevindt, hoe dan ook in een wederzijdse relatie met de ruimere omgeving en het is de taak van de ruimtelijke planning/het beleid om dat te proportioneren. Vandaag wordt de beoordeling van de inplanting of verbouwing van religieuze gebouwen zoals moskeeën (die trouwens multifunctionele gebouwen zijn die niet alleen een functie als gebedshuis hebben, maar ook als sociale verzamelplaats fungeren, zeg maar gemeenschapshuizen in de meest brede zin van het woord) vooral gekleurd door de aandacht voor een goede ontsluiting, parkeergelegenheid en lawaai- of milieuhinder. Dit is onvoldoende en voorkomt geenszins het niet-verstoren van het architecturaal cultuurhistorisch erfgoed van een wijk/woonomgeving door niet-westerse beeldbepalende elementen.

In het buitenland woedt momenteel het debat over de inplanting en de stedenbouwkundige aspecten van steeds meer islamitische religieuze gebouwen in woongebieden, in casu gebedsruimtes en moskeeën in niet-westerse of islamitische bouwstijl (al dan niet van minaretten voorzien). De bouw- of verbouwaanvragen volgen ook in Vlaanderen elkaar in snel tempo op. Er dient dan ook voldoende aandacht uit te gaan naar de relatie tussen het aanwezige cultuurhistorische patrimonium en de ruimtelijke draagkracht van een bepaalde omgeving.

In Zwitserland sprak zich op zondag 29 november 2009 – in een voor de regering bindend referendum – 57 percent van de Zwitsers uit voor een bouwverbod voor minaretten.

In Oostenrijk heeft de Landesregierung van Karinthië een wijziging doorgevoerd in de wetgeving op de ruimtelijke ordening waarbij de lokale besturen de mogelijkheid kregen in hun beleid inzake ruimtelijke ordening vergunningsaanvragen ook vanuit het oogpunt van het behoud van het cultureel patrimonium te beoordelen. Meer concreet kregen lokale besturen de mogelijkheid om bijvoorbeeld de inplanting van een moskee of een islamitische gebedsruimte te verbieden wanneer de vormgeving daarvan de ruimtelijke draagkracht van de directe omgeving zou aantasten. De ruimtelijke draagkracht kan dan worden begrepen of ingevuld als het bewaken van het huidige aanwezige culturele patrimonium als beeldbepalend element voor de culturele identiteit van een bepaald gebied.

De indiener van dit amendement wil een bepaling toevoegen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening waarin bepaald wordt dat zowel de Vlaamse, provinciale als gemeentelijke overheid in haar vergunningenbeleid en in haar stedenbouwkundig beleid met betrekking tot de woongebieden (die tot uiting komt in ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) en bijzondere plannen van aanleg) er steeds voor moet kunnen zorgen dat het culturele karakter van de gemeente, stad of streek ook op architecturaal vlak, meer bepaald op het vlak van het aanwezige bouwkundige en cultuurhistorische erfgoed, wordt bewaard. De ruimtelijke uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg geven invulling aan een woongebied en bevatten dus stedenbouwkundige voorschriften. De stedenbouwkundige voorschriften kunnen eigendomsbeperkingen inhouden, met inbegrip van een bouwverbod. De ruimtelijke uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg moeten volgens de indiener van het decreet dus bouwvoorschriften kunnen opnemen die de bouw van moskeeën in niet-westerse of islamitische bouwstijl (al dan niet met minaretten) in bepaalde woongebieden effectief kunnen verhinderen en dus voor een dergelijk verbod ook een juridische basis leveren.

De lokale overheden kunnen trouwens ook in hun ruimtelijke visie die tot uitdrukking komt in de structuurplannen (die het kader aangeven voor de gewenste ruimtelijke structuur en de langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie) reeds aangeven dat ze aandacht hebben voor het behoud van het cultureel karakter van het bouwkundige erfgoed in het gebied waarop het structuurplan betrekking heeft. De omzendbrief RO 97/02 van 14 maart 1997 over het gemeentelijk ruimtelijk structuurplanningsproces wijst op de noodzaak om in de visie de uitwerking van de gewenste beeldbepalende elementen in de gemeente (onder andere gebouwen, constructies, natuurlijke elementen) aan bod te laten komen. Er wordt eveneens verwezen naar de mogelijkheid om de selectie van beeldbepalende elementen in de bindende bepalingen op te nemen.

De indiener van dit amendement beoogt de mogelijkheid om via deze selectie de overheden ook de kans te geven om in hun visievorming de inplanting van moskeeën in niet-westerse of islamitische bouwstijl – die als beeldbepalend element niet tot het westerse culturele bouwkundige patrimonium behoren – te voorkomen. Dat moet dan – zoals eerder geschetst – tot uiting komen in de juridische onderbouw van de ruimtelijke visie via RUP's en BPA's. De indiener van het voorstel van decreet stelt immers vast dat moskeeën religieuze gebouwen zijn die meestal in een Moorse en/of oosterse bouwstijl worden gebouwd die haaks staan op ons cultuurhistorisch patrimonium. De architecturale vormgeving van moskeeën in de strikte zin van het woord behoort geenszins tot het cultuurhistorisch erfgoed van West-Europa.

AMENDEMENT Nr. 23**voorgesteld door de heer Filip Dewinter**

Artikel 3/1 (nieuw)

Een artikel 3/1 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art. 3/1. Aan artikel 2.1.2, §3, van dezelfde codex, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Bij de beschrijving van de gewenste ruimtelijke structuur vermeld in het tweede lid, 2°, wordt er in het bijzonder gewaakt over de integriteit van het culturele en bouwkundige erfgoed als beeldbepalend element voor de cultuurhistorische eigenheid van het gebied waarop het ruimtelijk structuurplan betrekking heeft en waarbij die deel uitmaakt van de ruimtelijke draagkracht van het gebied.”.”.

AMENDEMENT Nr. 24**voorgesteld door de heer Filip Dewinter**

Artikel 3/2 (nieuw)

Een artikel 3/2 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art. 3/2. Aan artikel 2.2.3, §1, derde lid, van dezelfde codex, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De voorgeschreven modaliteiten kunnen geënt zijn op en gemotiveerd zijn door de bekommernis om de integriteit van het culturele en bouwkundige erfgoed als beeldbepalend element voor de cultuurhistorische eigenheid van een bepaald gebied te bewaken, waarbij die ook onderdeel van de beoordeling van de ruimtelijke draagkracht van een gebied wordt.”.”.

AMENDEMENT Nr. 25**voorgesteld door de heer Filip Dewinter**

Artikel 3/3 (nieuw)

Een artikel 3/3 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art. 3/3. Aan artikel 2.3.1, eerste lid, van dezelfde codex, wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“12° het behoud van het culturele en bouwkundige erfgoed als beeldbepalend element voor de cultuurhistorische eigenheid van een bepaald gebied en onderdeel van de beoordeling van de ruimtelijke draagkracht van een gebied.”.”.

AMENDEMENT Nr. 26

**voorgesteld door de heren Pieter Huybrechts, Wim Wienen en Stefaan Sintobin
en de dames Marleen Van den Eynde, Katleen Martens en Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt**

Artikel 17/1 (nieuw)

Een artikel 17/1 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art. 17/1. In artikel 4.7.18, §2, van dezelfde codex worden de woorden “afgewezen te zijn” vervangen door de woorden “te zijn vergund”.”.

VERANTWOORDING

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevat twee administratieve procedures voor de toekenning van een vergunning:

- een reguliere procedure;
- een bijzondere procedure voor handelingen van algemeen belang of voor aanvragen ingediend door publiekrechtelijke of semipublieke rechtspersonen.

In de reguliere procedure wordt de vergunning in eerste aanleg afgeleverd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waarin het voorwerp van de vergunning is gelegen.

De vervaltermijn om over de vergunningsaanvraag een beslissing te nemen is:

- 75 dagen in een ontvoogde gemeente wanneer er geen openbaar onderzoek nodig is en de aanvraag niet is samengevoegd met een aanvraag voor een milieuvergunning;
- 105 dagen in alle andere gevallen;
- 105 dagen wanneer het om een aanvraag voor een verkavelingsvergunning gaat.

Indien er geen beslissing wordt genomen binnen deze vervaltermijn, dan wordt de aanvraag geacht te zijn afgewezen.

De indieners van dit amendement zijn van oordeel dat door de mogelijkheid in de codex een stilzwijgende afwijzing van de vergunningsaanvraag in eerste aanleg in te bouwen, te verregaande risico's zijn gecreëerd voor de aantasting van het zorgvuldigheidsbeginsel. Een zorgvuldige besluitvorming vereist immers dat het bestuur op basis van een afdoend en volledig onderzoek van het concrete geval tot een besluit komt. De huidige regeling laat daarentegen toe dat vergunningsweigeringen louter routineus worden afgehandeld door het stilzwijgen te bewaren.

Verder betekent de huidige regeling dat de vergunningsaanvrager wordt gestraft voor de eventuele passiviteit, zorgeloosheid of slechte wil van het bestuur. Dit terwijl bij stedenbouwkundige vergunningen de aanvrager er alle belang bij heeft dat zijn situatie in concreto wordt beoordeeld door een gespecialiseerde overheid en hij dus weet waarom zijn vergunningsaanvraag eventueel wordt afgewezen. Door het noodzakelijk ontbreken van een motivering bij stilzwijgende weigeringen kan daarentegen onmogelijk worden geweten op welke gronden een aanvraag is geweigerd. Dit bemoeilijkt eventuele aanpassingen bij het opstellen van een nieuwe aanvraag.

In tegenstelling tot de huidige regeling wil dit amendement een regeling inbouwen die de aanvrager beschermt tegen het stilzitten van het vergunningverlenende bestuur.

Dat wordt gerealiseerd door in eerste aanleg uit te gaan van het principe ‘zwijgen is instemmen’. Dat moet op de eerste plaats de gemeenten stimuleren om zich uit te spreken over de vergunningsaanvraag binnen de decretaal bepaalde vervaltermijn.

Daarnaast sluit de toepassing van dit principe uit dat de aanvrager het slachtoffer wordt van eventuele passiviteit, zorgeloosheid of slechte wil van de vergunningverlenende overheid, in casu het college van burgemeester en schepenen.

Door het openstaan voor belanghebbende derden van de beroepsmogelijkheid bij de bestendige deputatie en eventueel later bij de Raad voor vergunningsbetwistingen, doet de mogelijkheid van een eventuele stilzwijgende vergunningsverlening geen afbreuk aan hun rechtsbescherming.

Tevens beschikken de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren en de adviserende instanties die tijdig hun advies hebben uitgebracht, over dezelfde beroepsmogelijkheid. Indien het algemeen belang dit vereist kunnen zij dus ook de stilzwijgende vergunningsverlening bestrijden.

AMENDEMENT Nr. 27

**voorgesteld door de heren Pieter Huybrechts en Stefaan Sintobin
en de dames Marleen Van den Eynde en Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt**

Artikel 35/1 (nieuw)

Een artikel 35/1 invoegen, dat luidt als volgt:

“Art. 35/1. In artikel 5.4.3, §2, van dezelfde codex wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Op straffe van verval van hun woonrecht zijn permanente bewoners ertoe gehouden om in te gaan op een aanbod tot herhuisvesting vanwege de overheid dat voldoet aan volgende voorwaarden:

- 1° de aangeboden herhuisvesting betreft een woning die gelegen is in dezelfde gemeente als die waar het weekendverblijf dat permanent wordt bewoond door de begunstigde van het woonrecht, gelegen is;*
- 2° de aangeboden herhuisvesting betreft een woning die voldoet aan de vereisten, vermeld in artikel 5 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode;*
- 3° de huurprijs en de lasten van de woning die wordt aangeboden in het kader van herhuisvesting, bedragen samen niet meer dan 1/55 van het jaarlijks belastbaar inkomen van de permanente bewoners.”.”.*

VERANTWOORDING

Artikel 4.4.3, §2, eerste lid, stelt dat de permanente bewoners ertoe gehouden zijn in te gaan op het eerste aanbod tot herhuisvesting van overheidswege, op straffe van verval van hun woonrecht.

De redenering achter die bepaling is dat het woonrecht een uitzonderlijk karakter heeft, en dat de maatregel dus vervalt wanneer de noodzaak ervan verdwijnt. Dat is volgens deze redenering het geval wanneer de overheid de permanente bewoner een andere woning aanbiedt.

De regeling uit artikel 5.4.3, §2, eerste lid, bevat geen voorwaarden waaraan de aangeboden herhuisvesting moet voldoen. Dat laat een te ruime mogelijkheid aan de overheid om permanente bewoners die het woonrecht genieten, te herhuisvesten onder de dreiging van het verlies van hun woonrecht.

Bij een aanbod tot herhuisvesting zou er volgens de indieners op zijn minst rekening moeten worden gehouden met het recht op vrije woningkeuze, de aangepastheid van de aangeboden woning en de financiële draagkracht van de permanente bewoners en hun gezin.

Via dit amendement wensen de indieners de sanctie van het verval van het woonrecht, bij weigering om in te gaan op een voorstel tot herhuisvesting, te onderwerpen aan een drietal voorwaarden die rekening houden met bovenvermelde bekommernis.

AMENDEMENT Nr. 28**voorgesteld door de heer Pieter Huybrechts**

Artikel 38

Dit artikel vervangen door wat volgt:*“Art. 38. Aan het artikel 6.1.1 van dezelfde codex worden volgende wijzigingen aangebracht:*

- in 1° worden de woorden “of in stand houdt” geschrapt;*
- in 2° worden de woorden “of in stand houdt” geschrapt;*
- in 3° worden de woorden “of in stand gehouden” geschrapt;*
- in 6° worden de woorden “of in stand houdt” geschrapt;*
- in 7° worden de woorden “of in stand houdt” geschrapt;*
- het derde lid wordt geschrapt.”.*

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe om de instandhouding van inbreuken binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied te depenaliseren.

Men kan zich immers bij de onverjaarbaarheid van inbreuken binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied de vraag stellen of het op zich geen nieuwe verstoring van de rechtsorde is wanneer de strafvordering en de strafuitvoering lange tijd nadat de inbreuk heeft plaatsgevonden, en dus de oorspronkelijke verstoring van de rechtsorde reeds lang is uitgewist, nog kan worden ingesteld.

Daarnaast kwetst de onverjaarbaarheid het rechtvaardigheidsgevoel, daar onschuldige kopers of erfgenamen moeten blijven leven met het zwaard van Damocles boven hun hoofd omdat er ooit een bouwinbreuk werd begaan die plaats had in ruimtelijk kwetsbaar gebied.

AMENDEMENT Nr. 29**voorgesteld door de heer Pieter Huybrechts**

Artikel 45

Een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt:*“§5 van hetzelfde artikel vervangen door wat volgt:**“§5. Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteurs en het college van burgemeester en schepenen, verjaart, in afwijking van artikel 2262bis, §1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, door verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf, vermeld in artikel 6.1.1 werd gepleegd.”.***VERANTWOORDING**

Het doel van dit amendement is het vastleggen van de verjaringstermijn voor de herstellvordering binnen alle gebiedsaanduidingen op vijf jaar. Er is immers geen dwingende reden voorhanden om de verjaringstermijn voor herstellvorderingen binnen openruimtegebied en binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied langer te maken dan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn voor burgerlijke vorderingen volgend uit een misdrijf.

Het laten samenlopen van de verjaringstermijn van de herstelvordering met deze van de strafrechtelijke vordering schept daarenboven voor de rechtsonderhorige een duidelijker kader. Deze zal immers in de praktijk niet het juridisch onderscheid maken tussen strafsanctie en herstelmaatregel.

■